

qu'havien iniciat el saqueig de les cases vehines a Serra-Bruna», «¿què hi cercàveu a Serra-Bruna, com no fos fer para-esqueteta al nou amo que us heu triat, pel gust de tenir-ne sempre un que us bati les costelles? Sembla que us prometia la *grilla*, y ben cert que vosaltres poc qu'hi fèyau escarafalls, pensant que, com estem en temps de llibertat, se pot robar sense perill d'anar a presirir» (*Sang Nova*, v, iv, 363; ix, 404).

1 A Espàen distingien entre *grils* «els que canten durant el dia, en forma interrompuda» [¿potser alguna varietat de saltarell o pantigana?] i *cuca llauradora* «la que canta al vespre amb veu contínua», 1957. A l'Alt Aragó i altres zones castellanes sembla haver-hi trasllat semblant a insectes anàlegs: *grillo* és una espècie de 'llagost' a Linás de Broto (igual a les muntanyes d'Almeria); a Echo s'ha tornat un terme genèric de «toda clase de bichos o gusarapos que uno puede beberse en el agua de los charcos» (1966). En el Maestrat ho usen com a malnom ètnic de la gent de La Jana (1961). Per al *grillcadell* 'Gryllotalpa vulgaris' i els seus noms, veg. Schuchardt (ZRP*h.* xxxi, 28-30). — 2 VRom. xiii, 1954, 370 (=TopHesp. i, 394-5) posant-ho en el context d'una sèrie d'etimologies grecòmanes que contenen els diccionaris llatins. — 3 Endemés, àdhuc en aquesta acc. és un mot poc freqüent i tardà, de l'època imperial. Sembla que no es troben denominacions pròpies del grill en el grec de l'Antiguitat, car τέττις era 'cigala' i ἀγρὶς 'llagost', per bé que segons Forcellini aquest també va usar-se en el sentit de 'grill', cf. supra la mateixa denominació confusionària en parlats hispànics. — 4 ARom. xix (1935, 21 = Studi Sardi ii, 5ss.: «su pilloni chi bogant alguns seminis e fruttas coment' est s'allu, ci-budda ---» (Porru); cf. (a tort), VRom. ii, 298. — 5 *Grillo* [c. 1770] consta com a tal en diccs., sense localització «tallo recién nacido de una semilla cuando se siembra o cuando se humedece guardada». Però és sobretot aragonès, on hi ha en particular el verb: «el trigo *grila*» = «se pudre con mucha lluvia» a Panticosa (ZRP*h.* lv, 575); *grillarse* «salir hijuelos en el fruto ya cogido», «empezar a perderse algunos frutos vegetales» (Borao), i el subst. *grillón* de Binéfar i més endins d'Aragó «el hijuelo que brota de una simiente» (Coll A., Borao), aquest també murcià (GaSoriano).

Grill, V. *cric* *Grillar*, V. *grill*, *graella* *Grillament*, *grillar*, *grillat*, *grillatge*, V. *graelles* *Grillera*, *grilleries*, V. *grill* *Grilles*, V. *graelles* *Grillet*, *grilló*, *grillonar*, *grillrat*, V. *grill* *Grim*, V. *crin* *Grima*, *grimador*, V. *esgrimir* *Grimald*, *grimaldo*, V. *llamàntol* *Grimar*, V. *grim* (CRIN) i *esgrimir*

Grimassa, *grimassar*, presos dels fr. *grimace*, *grimacer* *Grimeu*, V. *gramalla* *Grimònia*, V. *agrimònia*

GRIMPAR, pres del fr. *grimper* 'enfilat-se'. □ 1.ª doc.: 1913, ross. Fins c. 1925 era desusat en català central; des de c. aqueixa data es posaren a usar-lo els

excursionistes de la zona cat. central en lloc d'escalar (muntanyes), enfilat-s'hi escalant, reptant penyes amunt'.

DERIV.: *Grimpaire*, o més aviat +*grimpador*, que és l'únic que he sentit usar, sigui amb aquell significat sigui amb el d'arribista'.

Gripola, V. DCEC (GRIMPOLA; per a infla variant d'*infula* i *impla*, veg. Faraudo, Misc. Fabra, p. 156) *Grinjol*, *grinjolar*, V. *grinyolar* *Grino*, V. *garrí* *Grinós*, V. *grill*

Grinxat, potser d'un encreuament de l'arag. *rinchar* 'inflar' (=cast. *rehinchar*) amb *grillat* = *graellat* 'rostit' (GRAELLES).

Grinxolar, V. *gronxolar* (GRONXAR) *Grinxots*, de *grinx* (CLENXA) *Grinyal*, V. *grenyal* (GRE-DA) *Grinyaló*, *grinyilló*, *grinyó*, V. *gra* *Grinyó* 'fruit de l'arç', V. *aranyó* *Grinyol*, *grinyoladissa*, *grinyolar*, V. *ganyir* *Grinyoner*, V. *aranyó* *Griol*, *griola*, V. *grill* *Griona*, *griot*, V. *greda*

GRIP, f. (malaltia), del fr. *grippe* id., i aquest, del suís-alemany *grüpi*, id., derivat de *grüpe(n)* 'ajupir-se, arrupir-se', 'tremolar de fred', 'estar empiocat, trobar-se malament'. □ 1.ª doc.: Lab. 1864.

DERIV.: *Gripada*. *Gripal*. *Gripós*. +*Engripat*, -*par-se*.

GRIP (vaixell), pres de l'it. *grippe* i aquest del baix grec γρῖπος id. □ 1.ª doc.: S. xv. Veg. Kahane, ByzNeugr. *Jahrbücher* xv, 98; Vidos, *Parole Marinari-sche*, 348-51; DCEC, s. v.

GRIPAU, denominació comuna amb l'oc. *grapaut* i fr. *crapaud*; mot d'origen incert, si bé és probable, atesa l'extensió més limitada i data molt més tardana en català que en aquestes llengües, que la nostra el vagi pendre d'elles, i és versemblant que allà sigui un derivat romànic de GRAPA, a causa de les potes corbes i fastigoses de la bestiola; probabilitats condicionades per la circumstància que l'etimologia del mot franco-occità no és segura i que no està prou explicada la i de la forma catalana. □ 1.ª doc.: *grapaut*, 1670; *gripaut*, 1695; *gripau*, 1803.

El nom antic i tradicional en català havia estat *calàpet*, amb la seva variant GALÀPET, i fins a cert punt GRAIXANDO, tots dos vellíssims, pre-romans, i el primer (veg. aquell article) encara viu a la major part del territori lingüístic, i fins predominant en una part considerable, junt amb l'antic mossarabisme *sapo*. Certament avui predomina *gripau*, junt amb certes variants locals, no sols en el català central sino en una gran part del Principat.

Aviat va ser acceptat *gripau* pels escriptors de la Renaixença; ja en l'*Atl.* (versió de 1877): «Lo taup al niu de l'àliga, lo peix al núvol colca, / als cims hont espigaren sos pins torna la nau, / en lo jas de la dayna la rêmora 's revolca, / y escorcolla 'l d'Hesperis algun marí *gripau*» (v, 17d). No sense que es trobin en alguns certes variants del mot antic (*escalàpet* Coromi-